

Nr 7.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker samt om fortsatt giltighet av förordningen, m. m.; given Stockholms slott den 3 januari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid fogade förslag till

1) förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å spritdrycker samt om fortsatt giltighet av förordningen, m. m.;

2) förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 28 maj 1943 (nr 259) angående omsättnings- och utskänknings-skatt å vin;

3) förordning om ändrad lydelse av 13 § förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker;

4) förordning om tillfällig skatt å viss maltdryck av första klassen; samt

5) förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker;

dels ock bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker samt om fortsatt giltighet av förordningen, m. m.

Härigenom förordnas *dels* att 2 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker,¹ vilken förordning gäller intill utgången av juni månad 1948,² skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives *dels ock* att förordningen i sålunda ändrat skick skall äga fortsatt giltighet intill utgången av juni månad 1949.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

2 §.

1 m o m. Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår *dels* med en grundavgift av 7 kronor, för liter räknat, och *dels* med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen äga — — — för omsättningsskatten.

1 m o m. Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår *dels* med en grundavgift av 9 kronor, för liter räknat, och *dels* med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen äga — — — för omsättningsskatten.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1948.

Med avseende å ikraftträdandet skola följande bestämmelser gälla.

1. Den, till vilken systembolag överlåtit tillstånd till utskänkning av spritdrycker, är skyldig att erlägga skatt för sitt lager av dylika drycker vid tiden för denna förordnings ikraftträdande med två kronor för liter räknat.

2. Det åligger innehavare av tillstånd som i första punkten sägs att *dels* samma dag förordningen träder i kraft till vederbörande systembolag avlämna på heder och samvete avgiven, specificerad uppgift angående berörda lager, *dels ock* inom tre månader efter förordningens ikraftträdande erlägga därå belöpande skatt till bolaget, som har att senast den femtonde dagen i nästpåföljande månad uti den i 8 § förordningen angående omsättnings-

¹ Senaste lydelse av förordningen se 1933: 399, 1937: 246, 1941: 254 samt 1943: 257 och 316.

² Jfr 1947: 34.

och utskänkningskatt å spritdrycker angivna ordning inleverera beloppet till statsverket.

3. Upptager någon mot bättre vetande i uppgift, varom nu är sagt, mindre myckenhet än han vid tiden för denna förordnings ikraftträdande innehar, eller underlåter någon att inom stadgad tid avlämna sådan uppgift eller erlägga föreskriven skatt för sitt lager av spritdrycker vid tiden för förordningens ikraftträdande, skall gälla vad i skattestrafflagen ävensom i 11 § 2 mom. förordningen angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker för motsvarande fall stadgas.

F ö r s l a g

till

förrordning om ändrad lydelse av 2 § förrordningen den 28 maj 1943 (nr 259) angående omsättnings- och utskänkningskatt å vin.

Härigenom förordnas, att 2 § förrordningen den 28 maj 1943 angående omsättnings- och utskänkningskatt å vin skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

2 §.

Omsättningskatten utgår — — — en procentavgift.

Grundavgiften utgör, — — — 35 öre.

Procentavgiften utgör 50 procent av det belopp som, procentavgiften oberäknad men grundavgiften inberäknad, betingas vid systembolagens inköp av vinet i buteljerat skick, dock att för vin, vars alkoholhalt överstiger 14 volymprocent, avgiften skall utgå med lägst två kronor för helbutelj, innehållande 66 å 70 centiliter, en krona för halvbutelj, innehållande 33 å 35 centiliter, samt tre kronor för liter räknat i fall, då vinet tillhandahålles i buteljer av andra storlekar.

Omsättningskatten utgår — — — en procentavgift.

Grundavgiften utgör, — — — 35 öre.

Procentavgiften utgör 60 procent av det belopp som, procentavgiften oberäknad men grundavgiften inberäknad, betingas vid systembolagens inköp av vinet i buteljerat skick, dock att för vin, vars alkoholhalt överstiger 14 volymprocent, avgiften skall utgå med lägst tre kronor för helbutelj, innehållande 66 å 70 centiliter, en krona 50 öre för halvbutelj, innehållande 33 å 35 centiliter, samt fyra kronor 50 öre för liter räknat i fall, då vinet tillhandahålles i buteljer av andra storlekar.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1948.

Med avseende å ikraftträdandet skola följande bestämmelser gälla.

1. Den, till vilken systembolag överlåtit tillstånd till utskänkning av vin, är skyldig att erlagga skatt för sitt lager av dylika drycker vid tiden för denna förordnings ikraftträdande med belopp motsvarande den omsättnings- och utskänkningsskatt som skall utgå enligt förordningen, dock med rätt för honom att därvid avräkna vad med tillämpning av förut gällande bestämmelser i skatt erlagts för samma lager.

2. Det åligger innehavare av tillstånd som i första punkten sägs att *dels* samma dag förordningen träder i kraft till vederbörande systembolag avlämna på heder och samvete avgiven, specificerad uppgift angående berörda lager, *dels ock* inom tre månader efter förordningens ikraftträdande erlagga därå belöpande skatt till bolaget, som har att senast den femtonde dagen i nästpåföljande månad uti den i 9 § förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt å vin angivna ordning inleverera beloppet till statsverket.

3. Upptager någon mot bättre vetande i uppgift, varom nu är sagt, mindre myckenhet än han vid tiden för denna förordnings ikraftträdande innehar, eller underlåter någon att inom stadgad tid avlämna sådan uppgift eller erlagga föreskriven skatt för sitt lager av vin vid tiden för förordningens ikraftträdande, skall gälla vad i skattestrafflagen ävensom i 11 § och 12 § första stycket förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt å vin för motsvarande fall stadgas.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 13 § förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Härigenom förordnas, att 13 § förordningen den 15 december 1939 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse:

13 §.

Skatten utgår för maltdryck av andra klassen med *trettio* öre för liter samt för maltdryck av tredje klassen med *femtiofyra* öre för liter.

Vid varje — — — skattepliktigt bryggeri.

Kontrollstyrelsen må — — — bryggeri igångsatts.

Föreslagen lydelse:

Skatten utgår för maltdryck av andra klassen med *trettionio* öre för liter samt för maltdryck av tredje klassen med *sjuttiotvå* öre för liter.

Vid varje — — — skattepliktigt bryggeri.

Kontrollstyrelsen må — — — bryggeri igångsatts.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1948.

F ö r s l a g

till

förordning om tillfällig skatt å viss maltdryck av första klassen.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

För lagrat svagdricka, som är hänförligt till maltdryck av första klassen och som inom riket tillverkats för försäljning, skall erläggas skatt efter vad nedan sägs.

2 §.

Skatten utgår med 18 öre för liter och tillfaller staten.

3 §.

1. Kontrollen över beskattningen utövas av kontrollstyrelsen med biträde av särskilda kontrolltjänstemän.

2. Tillverkare skall för dylik kontroll utan ersättning tillhandahålla erforderliga prov å råvaror och övriga vid tillverkningen använda förnödenheter samt å tillverkat lagrat svagdricka ävensom ställa till förfogande nödiga redskap och lämna behöflig handräckning.

3. Tillverkare skall på egen bekostnad anskaffa de journaler och andra handlingar, vilka kontrollstyrelsen med stöd av denna förordning ålägger tillverkaren att föra eller upprätta, samt har att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som kontrollstyrelsen meddelar angående förändret eller upprättandet av nämnda journaler och handlingar samt angående deras bevarande under viss tid och insändande i original eller avskrift till kontrollmyndighet.

4. Tillverkare är pliktig att ordna sin bokföring på sådant sätt, att den möjliggör kontroll beträffande den myckenhet lagrat svagdricka, som enligt vad nedan sägs är skattepliktig, ävensom att vid anfordran hålla sina handelsböcker med tillhörande verifikationer samt i 3 mom. omnämnda journaler och handlingar tillgängliga för kontrolltjänsteman.

5. Tillverkare skall ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som kontrollstyrelsen för erhållande av en betryggande kontroll över skattens behöriga utgörande meddelar, ävensom de anvisningar, som kontrolltjänsteman i enlighet med denna förordning eller kontrollstyrelsens föreskrifter kan komma att lämna.

4 §.

1. Tillverkare skall för varje månad upprätta och senast å åttonde söckendagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen insända en på tro och

heder avgiven deklaration angående den myckenhet lagrat svagdricka, som under månaden utlämnats från tillverkningsstället. Härvid må avdrag göras för den myckenhet lagrat svagdricka, som

a) utförts ur riket eller till svensk frihamn, dock under villkor att vid deklarationen fogas tullmyndighets bevis angående den utförda varans myckenhet och dagen för utförseln ävensom därom, att utförseln ägt rum under sådan tullkontroll, som i 12 § tullstadgan sägs,

b) tillverkats vid annat tillverkningsställe och icke ingår i myckenhet, som under a) avses,

c) efter utlämning återinförts till lagret å tillverkningsstället och icke utgöres av lagrat svagdricka, som tillverkats vid annat tillverkningsställe, samt

d) utlämnats såsom kontrollprov.

Vad som återstår efter nu nämnda avdrag utgör beskattningsbar myckenhet. I deklarationen skall angivas den skatt, som belöper å den beskattningsbara myckenheten.

Å deklarationen skall finnas intyg av två personer, att densamma överensstämmer med bokföringen.

2. Tillverkare skall samtidigt med deklarationens insändande erlagga skatt för föregående månad genom inbetalning å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning.

3. Erläggas icke skatten inom föreskriven tid, må kontrollstyrelsen meddela förbud tills vidare, till dess skatten guldits, att utlämna lagrat svagdricka från tillverkningsstället.

För uttagande av förfallet skattebelopp må på framställning av kontrollstyrelsen utmätning omedelbart verkställas.

4. Tillverkare är skyldig att, då kontrollstyrelsen så prövar nödigt, för skattens behöriga erläggande hos kontrollstyrelsen ställa säkerhet till belopp, som styrelsen finner erforderligt.

Ställes ej vid anfordran sådan säkerhet, skall vad i 3 mom. första stycket stadgas äga motsvarande tillämpning.

5 §.

1. Då rörelsen vid tillverkningsställe helt nedlägges, är tillverkare pliktig att betala skatt för inom tillverkningsstället befintligt, där tillverkat lagrat svagdricka.

2. Därest vid granskning av tillverkares bokföring, journaler eller andra handlingar eller eljest utrönes, att för någon månad skatt bort utgå med högre belopp än som för månaden erlagts, eller att i det å tillverkningsstället befintliga lagret av lagrat svagdricka förefinnes brist, som tillverkaren icke kan nöjaktigt förklara, är tillverkaren pliktig att vid anfordran genast erlagga, i förra fallet den resterande skatten och i senare fallet skatt för en myckenhet, som motsvarar bristen.

3. Vad i 4 § 2 och 3 mom. stadgas skall i tillämpliga delar gälla i fråga om skattebelopp, som avses i denna paragraf.

6 §.

Lagrat svagdricka må icke utlämnas från tillverkningsställe annorledes än på flaskor av den storlek, som kontrollstyrelsen bestämmer, eller på andra slutna kärl och behållare, vilka med avseende å rymden blivit märkta på sätt i 14 § lagen om mått och vikt sägs.

7 §.

Den, som tillverkar eller försäljer malt eller andra vid maldryckstillverkning använda råämnen eller ock kärl, kapsyler eller andra förnödenheter och artiklar, som äro erforderliga vid utlämning från tillverkningsställe av lagrat svagdricka, är pliktig att på anfordran av kontrolltjänsteman lämna denne uppgift om tillverkarens inköp av dylika ämnen, förnödenheter och artiklar.

8 §.

Kontrollstyrelsen må vid vite förelägga tillverkare av lagrat svagdricka att fullgöra vad honom åligger enligt denna förordning eller med stöd av densamma meddelade föreskrifter.

9 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

10 §.

Den, som utlämnar lagrat svagdricka i strid mot förbud, varom i 4 § 3 mom. sägs, straffes med dagsböter, ej under tjugu, eller med fängelse i högst sex månader.

Sålunda utlämnat lagrat svagdricka vare, där det fortfarande är i tillverkarens besittning, förverkat tillika med kärl och emballage, vari det förvaras.

Vad som på grund av denna bestämmelse tagits i beslag må av den myndighet, som förordnat om beslaget, genast försäljas eller, därest försäljning icke kan komma till stånd, förstöras.

11 §.

Fullgöres icke ordentligen skyldigheten att hålla bokföring eller upprätta journal eller annan kontrollhandling, som i 3 § avses, och är förseelsen ej straffbar enligt annat författningsrum, straffes tillverkaren med dagsböter, ej under fem.

12 §.

Bryter någon i andra fall än förut sagts mot vad i denna förordning är stadgat eller mot föreskrift, som med stöd av förordningen meddelats, straffes med böter från och med tjugu till och med trehundra kronor.

13 §.

Begår tillverkarens hustru eller husfolk eller i hans arbete antagen person förseelse, som avses i 10—12 §§, eller bryter någon av dem mot föreskrift,

som meddelats med stöd av denna förordning, vare tillverkaren därför ansvarig, liksom vore förseelsen begången av honom själv, därest icke omständigheterna göra det sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

14 §.

Den, som har eller haft att taga befattning med kontroll enligt denna förordning, må icke röja yrkeshemlighet eller affärsförhållande, varom han därunder erhållit kännedom, i annat fall än då sådant påfordras i tjänstens intresse. Tjänsteman, som häremot bryter, vare underkastad ansvar såsom för tjänstefel. Gör annan än tjänsteman sig skyldig till förseelse, som nu sagts, straffes med dagsböter.

15 §.

Förseelse, som avses i 11 eller 12 §, må av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av kontrollstyrelsen.

Böter och värdet av förverkat gods ävensom viten, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1948.

Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker.

Härigenom förordnas, att 5 § förordningen den 22 december 1939 om skatt å läskedrycker¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

5 §.

Skatten utgår med *tolv* öre för liter; dock skall envar tillverkare erlægga skatt med lägst femtio kronor för varje månad, varunder han ägt bedriva rörelsen.

Skatten utgår med *aderton* öre för liter; dock skall envar tillverkare erlægga skatt med lägst femtio kronor för varje månad, varunder han ägt bedriva rörelsen.

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 1948.

¹ Senaste lydelse av 5 § se 1941: 253.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler *fråga om vissa ändringar i beskattningen av spritdrycker och vin m. m.* samt anför därvid följande.

Beskattningen av spritdrycker.

Från och med den 1 juli 1920 har för omsättning och utskänkning av spritdrycker upptagits en särskild skatt. Gällande bestämmelser i ämnet innefattas i förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) sådan densamma lyder enligt förordningarna den 26 juni 1933 (nr 399), den 21 maj 1937 (nr 246), den 25 maj 1941 (nr 254), den 28 maj 1943 (nr 257) samt den 11 juni 1943 (nr 316).

Enligt dessa bestämmelser upptages *omsättningsskatt*:

1:o) vid detaljhandelsbolagens (systembolagens) inköp av spritdrycker, därvid skatten utgår dels med en grundavgift av 7 kronor för liter och dels med 60 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick;

2:o) för spritdrycker, som jämlikt bestämmelserna i två särskilda kungörelser den 18 december 1918, nr 987 och 989, inköpas hos partihandelsbolaget eller importeras för användning till vetenskapligt, medicinskt, farmaceutiskt, tekniskt, industriellt eller likartat ändamål, därvid skatten utgår med en grundavgift av 1 krona 40 öre för liter.

Utskänkningsskatt upptages för spritdrycker, vilka utskänkas, och utgår med 4 kronor för liter renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt, 6 kronor för liter annat egentligt brännvin och 8 kronor för liter andra spritdrycker.

Bestämmelserna angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker ha plägat av riksdagen antagas allenast för ett år i sänder och gälla för närvarande, enligt förordning den 21 februari 1947 (nr 34), till innevarande budgetårs slut.

Såsom framgår av vad jag förut denna dag anfört (se propositionen nr 5 med förslag till förordning om särskild automobils katt, m. m.) har 1947 års konsumtionsskatteberedning i skrivelse den 20 december 1947 framlagt förslag till vissa skärpningar av den indirekta beskattningen; och har beredningen därvid bl. a. förordat, att ändringar vidtoges med avseende å beskattningen av spritdrycker.

Vid förenämnda skrivelse har beredningen fogat två promemorior, som införskaffats från kontrollstyrelsen. Av innehållet i dessa promemorior må här återgivnas följande.

I den ena promemorian, som behandlar frågan om en enhetlig skärpning av skatten å spritdrycker, har *kontrollstyrelsen* erinrat om att omsättningskattens grundavgift sedan den 1 juni 1943 utgått med 7 kronor för liter, och att procentavgiften sedan den 1 juli 1932 utgjort 60 procent av systembolagens inköpspris, skatten oberäknad. Den försämring, som sedan 1943 inträtt i penningvärdet, utgjorde skäl för en skärpning av omsättningskatten. En sådan åtgärd skulle i nuvarande läge även utgöra ett led i strävandena att absorbera överflödigt köpkraft.

Kontrollstyrelsen har vidare anfört.

Spritdryckskonsumtionen har under kristiden undergått en stark stegring, vilket till väsentlig del sammanhänger med den ekonomiska utvecklingen. Efter ett bottenläge i konsumtionen av 28.6 milj. liter år 1940 har konsumtionen under kristiden starkt stigit och utgjorde 36.3 milj. liter år 1946. Första halvåret 1947 utvisar i förhållande till samma tid förra året en stegring med 10 procent, men det må anmärkas, att augusti och september 1947 utvisa en tydligt avtagande tendens. Huruvida en bestående stagnation i konsumtionsstegringen inträtt, är dock för tidigt att uttala sig om.

För omsättningskattens del synes skatteskräpningen böra vidtagas genom en höjning av grundavgiften med 1 kr. eller med 2 kr. för liter. Där emot torde procentavgiften böra bibehållas oförändrad av samma skäl som vid tidigare skattehöjningar, nämligen den alltför höga skattebelastning, som för de dyrare varuslagen följer av en stegrad procentavgift. Verkningarna av en sådan på omsättningens storlek och därmed på skatteutfallet äro därtill alltid svåra att överblicka, särskilt vid en tidpunkt, då förändringar i konsumtionsläget börjat göra sig märkbara.

Kontrollstyrelsen har vidare framhållit att utskänkningskatten hade, likaledes sedan den 1 juni 1943, utgått med 4 kr. för liter renat egentligt brännvin, 6 kr. för liter annat egentligt brännvin och 8 kr. för liter för spritdrycker av andra slag. En skärpning redan av omsättningskatten skulle i och för sig medföra viss stegring av utskänkningspriserna. Då utskänkningsningen under augusti och september 1947 visat en tydligt avtagande tendens och då en skärpning av utskänkningskatten, som redan nu vore relativt hög, sannolikt skulle genom minskad konsumtion inverka ogynnsamt på skatteutfallet, hade i förevarande sammanhang någon höjning av denna skatt icke ansetts tillrådig.

Härefter har kontrollstyrelsen anfört ytterligare följande.

Huruvida höjningen av omsättningskattens grundavgift bör ske med 1 kr. eller 2 kr. för liter bör bedömas med hänsyn till verkningarna å den be-

hållna skatteinkomsten i de båda fallen. Man måste självfallet räkna med en viss nedgång i försäljningen genom varufördyringen, vilken nedgång givetvis blir större vid en höjning med 2 kr. än med 1 kr. En höjning med 1 kr. för liter beräknas medföra allenast obetydlig inverkan å försäljningen.

En inom kontrollstyrelsen med hänsyn till nuvarande konsumtionsläge gjord beräkning av inkomsten av omsättnings- och utskänkningskatten med nu gällande skattesatser ger vid handen, att skattetiteln skulle under budgetåret 1947/48 komma att avkasta i runt tal 365 milj. kr. (mot i riksstaten beräknade 370 milj. kr.). En skatteskärpning med 1 kr. för liter har beräknats höja detta belopp med ca 30 milj. kr. till i runt tal 395 milj. kr. Uppmärksammas bör dock att nämnda inkomstökning ej i sin helhet skulle utgöra merinkomst för statsverket. Sålunda kommer partihandelsbolagets och systembolagens handelsvinst att nedgå något genom minskningen i försäljningen till följd av skattehöjningen. Denna kommer särskilt att medföra reducering i systembolagens inkomster i samband med vinstkvantitetssystemet för spritrestaurangerna. Båda dessa förhållanden torde komma att reducera statens inkomst å titeln rusdrycksförsäljningsmedel med beräknat 2 milj. kr. Den behållna vinsten för statsverket av en höjning av omsättningskattens grundavgift med 1 kr. skulle alltså bli *ca 28 milj. kr.* Vid övergången skulle med hänsyn till lagerförhållandena härutöver uppstå en engångsinkomst av ca 2 milj. kr. i dels omsättningskatt och dels rusdrycksförsäljningsmedel.

Därest omsättningskattens grundavgift skall höjas med 2 kr. för liter, då man har att räkna med en starkare nedgång vid såväl utminutering som utskänkning, har en överslagsberäkning givit till resultat, att inkomstökningen å titeln omsättnings- och utskänkningskatt skulle kunna angivas till ca 47 milj. kr. På grund av den minskade försäljningen skulle emellertid en starkare reducering här inträda i partihandelsbolagets och systembolagens inleverans av rusdrycksförsäljningsmedel, vilken beräknas sjunka med ca 7 milj. kr. Den behållna merinkomsten för statsverket av 2-kronorsförhöjningen skulle alltså röra sig om *ca 40 milj. kr.* (i stället för 28 milj. kr. vid förhöjning med 1 kr.). Såsom engångsinkomst i samband med övergången skulle i detta fall staten komma att tillföras ett belopp av ca 4 milj. kr.

Det bör emellertid framhållas, att svårigheterna att bedöma konsekvenserna av skattehöjningens inverkan å konsumtionens storlek äro betydligt större vid en höjning med 2 kr. än med 1 kr. Skulle en väsentligt kraftigare reaktion inträda från allmänhetens sida än vad som räknats med i dessa kalkyler, vid vilka man utgått från en konsumtionsminskning med allenast 5 å 6 procent, och konjunkturerna samtidigt försämras, kan en direkt inkomstminskning i förhållande till nuläget bli följden. Härvid bör beaktas, att spritdryckskonsumtionen för närvarande är högt uppdriven och att det givetvis ur sociala synpunkter måste betecknas som en fördel, att konsumtionen genom skattehöjningen hålles tillbaka, även om det skulle innebära en minskad inkomst för statsverket av ett eller annat 10-tal milj. kr. Huruvida man skall välja en höjning med 1 kr. eller 2 kr. är alltså i viss mån en fråga om en intresseavvägning mellan fiskaliska och sociala synpunkter. Även om tvekan kan råda, vill det synas som om övervägande skäl tala för en höjning av grundavgiften med 2 kr. för liter.

I sin andra promemoria har kontrollstyrelsen närmare diskuterat frågan om skärpt beskattning av spritdrycker på så sätt, att omsättningskattens nuvarande grundbelopp höjdes med en krona, och att därutöver en särskild accis uttoges å motboksinnnehavarnas månatliga uttag av spritdrycker med

3 kronor för den andra, 5 kronor för den tredje samt 10 kronor för den fjärde under månaden uttagna litern. Enligt vad i promemorian anförts skulle emellertid genomförandet av ett dylikt förslag vara förenat med betydande vanskligheter, bl. a. därutinnan att rätten till efterhandsinköp i så fall måste slopas. Kontrollstyrelsen ansåge sig icke kunna tillstyrka en progressiv beskattning av nu ifrågasatt slag.

Konsumtionsskatteberedningen har i sin förut omnämnda skrivelse den 20 december 1947 föreslagit, att omsättningsskattens grundavgift skulle höjas med 2 kronor per liter. Enligt beredningens mening kunde en dylik höjning beräknas medföra en inkomstökning för statsverket med omkring 50 miljoner kronor per år. Skattehöjningen borde enligt beredningen träda i kraft den 1 februari 1948. — En ledamot av beredningen (herr Henriksson) har emellertid förordat, att höjningen skulle begränsas till en krona per liter och en annan ledamot (herr Öhman) har ansett, att någon höjning i fråga om beskattningen av spritdrycker icke borde äga rum.

I detta sammanhang torde vidare böra omnämnas, att omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker i förslaget till riksstat för budgetåret 1948/49 beräknats till ett belopp av 375 miljoner kronor.

Departementschefen. Giltighetstiden för förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker utgår den 30 juni 1948. Jag förordar, att förordningen förlänges att gälla även under nästkommande budgetår.

Såsom framgår av den proposition (nr 5) med förslag till förordning om särskild automobilskatt, m. m., om vars avlåtande till riksdagen Kungl. Maj:t förut denna dag fattat beslut, förordar jag, att beskattningen av spritdrycker skärpes i sådan utsträckning att statsverket härigenom tillföres ökade intäkter med omkring 50 miljoner kronor för år räknat. Denna skatteskärpning torde böra genomföras på sätt konsumtionsskatteberedningen föreslagit. I enlighet härmed tillstyrker jag nu, att omsättningsskattens grundavgift höjes från 7 till 9 kronor per liter.

Ifrågarande skattehöjning bör träda i kraft redan från och med den 1 februari 1948. I samband med ikraftträdandet bör en särskild lagerbeskattning genomföras hos dem, till vilka systembolag överlåtit tillstånd till utskänkning av spritdrycker.

Beskattningen av vin.

Beskattningen av vin regleras genom förordningen den 28 maj 1943 (nr 259) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å vin.

Enligt 1 § förordningen skall omsättningsskatt erläggas för vin som systembolag inköper.

I 2 § stadgas, att omsättningsskatten utgår för *här i riket tillverkat vin*

med dels en grundavgift — vilken är avsedd att motsvara tullbeskattningen — och dels en procentavgift. Grundavgiften utgör, för liter räknat, 70 öre, om vinets alkoholhalt överstiger 14 volymprocent eller vinet är mousserande eller därmed jämförligt, men eljest 35 öre. — Procentavgiften utgör 50 procent av det belopp som, procentavgiften oberäknad men grundavgiften inberäknad, betingas vid systembolagens inköp av vinet i buteljerat skick, dock att för vin, vars alkoholhalt överstiger 14 volymprocent, avgiften skall utgå med lägst två kronor för helbutelj, innehållande 66 à 70 centiliter, en krona för halvbutelj, innehållande 33 à 35 centiliter, samt tre kronor för liter räknat i fall, då vinet tillhandahålles i buteljer av andra storlekar.

Enligt 3 § utgår omsättningsskatt för *annat vin än här i riket tillverkat* med en procentavgift, beräknad enligt nyss angivna grunder med iakttagande av att belopp motsvarande grundavgiften icke inberäknas i inköpspriset. Har vinet inköpts från annan än partihandelsbolaget, skall priset beräknas med tillägg av tull och fraktkostnad i förekommande fall.

Vidare stadgas i 6 §, att för vin som utskänkes skall erläggas *utskänknings*skatt med belopp motsvarande den å vinet enligt 2 eller 3 § belöpande procentavgiften.

1947 års konsumtionsskatteberedning har i sin skrivelse den 20 december 1947 framlagt förslag till skärpning jämväl av beskattningen av vin.

Vid förenämnda skrivelse har beredningen fogat en inom kontrollstyrelsen upprättad promemoria rörande bl. a. ifrågasatta skärpningar i beskattningen av vin.

I sagda promemoria har *kontrollstyrelsen* erinrat om att skattetiteln *omsättnings- och utskänknings*skatt å vin vore i riksstaten för löpande budgetår upptagen med 30 milj. kr.; budgetåret 1946/47 inflöt den med 30,3 milj. kr. men väntades enligt gjord beräkning för budgetåret 1947/48 icke giva mer än 29 milj. kr. Förenämnda inkomstbelopp för 1946/47, 30,3 milj. kr., fördelade sig å grundavgiften (för inhemskt vin) med ca 0,4 milj. kr., å omsättningsskattens procentavgift med ca 25,5 milj. kr. och å utskänkningskattens procentavgift med ca 4,3 milj. kr.

I promemorian har kontrollstyrelsen anfört ytterligare följande.

Vinförsäljningen, som år 1940 hade nedgått till ca 3 milj. liter, ökade sedan kraftigt och uppgick år 1946 till 7,8 milj. liter eller något mer än motsvarande siffra strax före kriget (7,1 milj. liter år 1938). Stegringen fortsatte under förra delen av år 1947 men har därefter betydligt avtagit, särskilt inom utskänkningsdelen, som under augusti och september 1947 visat direkt underskott i förhållande till motsvarande tid 1946.

Starkvinsförsäljningen utgjorde år 1946 76 procent och svagvinsförsäljningen 24 procent av totalförsäljningen.

Av starkvinerna utminuterades år 1946 92 procent och utskänktes 8 procent, och av svagvinerna 64 procent resp. 36 procent.

Från det sista förkrigsåret och ända till och med år 1946 skedde en fort-

löpande förskjutning inom vinkonsumtionen från svagare viner till starkviner, men härutinnan har under år 1947 inträtt en direkt omsvängning.

Därest en skärpning av vinbeskattningen anses böra ske, torde främst en höjning av omsättningsskattens procentavgift böra övervägas. Grundavgiften å inhemskt vin är ur statsfinansiell synpunkt utan nämnvärd betydelse. Då huvudparten av vinkonsumtionen utgöres av starkviner och själva den procentuella skatten (50 %) allenast obetydligt förmått höja genomsnittsskatten å starkviner över minimiavgiften 3 kr. för liter, synes det ur statsfinansiell synpunkt mest ändamålsenligt att höja sagda minimiskattesats. I betraktande av den avtagande tendens, som på senare tid karakteriserat vinkonsumtionens storlek, torde större höjning av omsättningsskattens minimiavgift än med 1 kr. 50 öre till 4 kr. 50 öre för liter knappast vara tillräddig. Då avsikten torde vara att genomföra skatteskräpning å alla viner, bör även omsättningsskattens procentuella del — 50 % — i detta sammanhang höjas förslagsvis till samma procentsats som gäller för omsättningsskatten för spritdrycker eller 60 %, varigenom en nominell överensstämmelse vinnas beträffande dessa båda spritskatter.

Vad angår utskänkningsskatten å vin förutsattes enligt gällande förordning, att denna skall vara lika med omsättningsskatten. Någon ändring härutinnan bör i detta sammanhang icke ske. Rent automatiskt kommer sålunda utskänkningsskatten å vin att undergå höjning i procentsatsen från 50 % till 60 % och i minimiavgiften för starkvin med 1 kr. 50 öre från 3 kr. till 4 kr. 50 öre för liter.

En överslagsberäkning rörande skatteutfallet för omsättnings- och utskänkningsskatten för vin vid genomförande av nu föreslagen skatteskräpning ger vid handen, att en merinkomst å skattetiteln skulle erhållas med ca 8 milj. kr. Härifrån bör avräknas minskning i rusdrycksförsäljningsmedel (genom nedgång i omsättningen) med ca 1,5 milj. och ca 0,5 milj. i tullintäkter, eller tillhoppa ca 2 milj. kr. Statsverkets behållna inkomst av denna skattehöjning skulle alltså kunna beräknas uppgå till ca 6 milj. kr. Vid denna beräkning har förutsatts, att den totala vinförsäljningen skulle genom skatteskräpningen nedgå med 10 procent och utskänkingen med ca 25 procent.

Såsom engångsinkomst till statskassan kan beräknas ett belopp av ca 1,5 milj. kr. i ökad handelsvinst hos systembolagen och i omsättnings- och utskänkningsskatt från restauratörerna, allt avseende vid skattehöjningen inneliggande lager.

Blir konjunkturutvecklingen märkbart gynnsammare än den i föreliggande kalkyler antagna, blir givetvis merinkomsten för statsverket betydligt större, medan å andra sidan vid sämre konjunkturläge merinkomsten blir väsentligt mindre eller förbytes i direkt inkomstminskning.

Konsumtionsskatteberedningen har i sin förenämnda skrivelse den 20 december 1947 anfört, att omsättningsskatten å vin enligt beredningens mening borde skärpas. Enligt beredningens mening borde denna skärpning genomföras på så sätt att *dels* omsättningsskattens procentavgift höjdes från 50 till 60 procent och *dels* minimiavgifterna för omsättningsskatten å sådant vin, vars alkoholhalt överstege 14 volymprocent (starkvin), höjdes från två till tre kronor för helbutelj, innehållande 66 å 70 centiliter, från en krona till en krona 50 öre för halvbutelj, innehållande 33 å 35 centiliter, samt från tre kronor till fyra kronor 50 öre för liter räknat i fall, då vinet tillhandahölls i buteljer av andra storlekar. Enligt beredningen kunde den inkomst-

ökning som uppkomme genom dessa skatteskärpningar beräknas till omkring 6 miljoner kronor per år. Beredningen tillstyrkte, att skatteskärpningarna trädde i kraft den 1 februari 1948. Frågan om skärpningarnas fortbestånd borde enligt beredningen upptagas till omprövning vid 1949 års riksdag. — En ledamot av beredningen (herr Henriksson) har föreslagit en höjning av omsättningsskatten å vin med en krona 20 öre för liter, och en annan ledamot (herr Öhman) har ansett att några skatteskärpningar i detta fall icke borde genomföras.

Departementschefen. Såsom framgår av den förut omnämnda propositionen nr 5 med förslag till förordning om särskild automobils katt, m. m. förordar jag, att beskattningen av vin skärpes i sådan utsträckning att statsverket därigenom tillföres ökade intäkter med omkring 6 miljoner kronor för år räknat. De härför erforderliga ändringarna i skattesatserna torde böra genomföras enligt det av konsumtionsskatteberedningen förordade förslaget. I överensstämmelse härmed tillstyrker jag nu, att omsättningsskatten för vin skärpes på så sätt att *dels* omsättningsskattens procentavgift höjes från 50 till 60 procent och *dels* minimiavgifterna för omsättningsskatten å sådant vin, vars alkoholhalt överstiger 14 volymprocent (starkvin), höjes från två till tre kronor för helbutelj, innehållande 66 å 70 centiliter, från en krona till en krona 50 öre för halvbutelj, innehållande 33 å 35 centiliter, samt från tre kronor till fyra kronor 50 öre för liter räknat i fall, då vinet tillhandahålles i buteljer av andra storlekar.

Beträffande utskänkningskatten å vin vill jag erinra om att denna skatt utgår med belopp motsvarande omsättningsskattens procentavgift. Därest sistnämnda avgift, såsom jag nu förordat, höjes från 50 till 60 procent, kommer utskänkningskatten — utan att någon särskild föreskrift därom erfordras — att höjas på motsvarande sätt.

De nu förordade skatteskärpningarna torde böra träda i kraft den 1 februari 1948. I samband med ikraftträdandet bör lagerbeskattning genomföras i samma utsträckning, som tidigare förordats beträffande spritdrycker.

Beskattningen av maltdrycker av andra och tredje klassen.

Enligt 3 § förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker indelas maltdrycker i tre klasser, nämligen *första klassen*, som omfattar maltdrycker vars alkoholhalt icke överstiger 1,8 viktprocent, *andra klassen*, som omfattar maltdrycker vars alkoholhalt överstiger 1,8 men icke 3,2 viktprocent, samt *tredje klassen*, som omfattar maltdrycker med alkoholhalt överstigande 3,2 viktprocent.

I 12 § stadgas, att för maltdrycker av andra och tredje klasserna, tillverkade i skattepliktigt bryggeri här i riket, skall tillverkaren erlægga skatt. Enligt 13 § utgår skatten för maltdrycker av andra klassen med 30 öre för liter och för maltdrycker av tredje klassen med 54 öre för liter.

1947 års konsumtionsskatteberedning har i sin skrivelse den 20 december 1947 förordat, att vissa ändringar vidtoges jämväl med avseende å beskattningen av maltdrycker av andra och tredje klasserna.

Vid skrivelsen har beredningen fogat en inom kontrollstyrelsen upprättad promemoria rörande bl. a. ifrågasatt skärpning i beskattningen av maltdrycker av andra klassen. Av innehållet i denna promemoria må här återgivas följande.

Kontrollstyrelsen har framhållit, att skattesatserna för skattepliktiga maltdrycker hade efter produktbeskattningens införande den 1 januari 1940 oförändrade utgjort 30 öre för liter maltdryck av andra klassen och 54 öre för liter maltdryck av tredje klassen.

I fråga om utlämningen från bryggerierna av skattepliktiga maltdrycker — huvudsakligen av andra klassen — har kontrollstyrelsen hänvisat till följande uppställning.

År	Skattepliktig utlämning i milj. liter	Skatt därå i milj. kronor
1939	173	
1940	149	42
1941	123	35
1942	126	36
1943	133	38
1944	128	37
1945	140	41
1946	150	44
1947 (beräkn.)	163	49

Kontrollstyrelsen har vidare anfört.

Utvecklingen av den skattepliktiga maltdrycksutlämningen har under åren 1939—1947 varit oregelbunden. Den starka utlämningsminskningen under år 1940 i förhållande till år 1939 torde till icke oväsentlig del ha berott på skattehöjningen den 1 januari 1940, som för maltdrycker av andra klassen utgjorde omkring 8 öre för liter. Under åren 1941—1944 har — bortsett från konjunkturförhållandena i övrigt samt vissa prishöjningar på maltdrycker — en av rådande livsmedelsläge föranledd minskning av maltdryckernas inbryggningsstyrka medfört ytterligare sänkning av den årliga konsumtionen av maltdrycker. Inbryggningsstyrkan har sedan hösten 1944 för maltdrycker av andra klassen utgjort 8,2 procent. Under den tid, denna inbryggningsstyrka varit gällande, har utlämningen av skattepliktiga maltdrycker ökat tämligen kraftigt. Den beräknade särskilt starka konsumtionsökningen under år 1947 är dock delvis att hänföra till den ur försäljningspunkt ovanligt gynnsamma sommaren. Därest maltdryckernas inbryggningsstyrka även framdeles kan bibehållas vid nuvarande läge, eller till och med återföras till förkrignivå (omkr. 10 procent), skulle med rådande köpkraftsförhållanden ytterligare stegring i konsumtionen kunna förväntas. Det finnes anledning förmoda, att en eventuell skattehöjning med exempelvis 6 öre för liter maltdryck av andra klassen kan komma att medföra en konsumtionsminskning med 5 å 10 procent. Överslagsvis har inom kontrollstyrelsen en skattehöjning av nämnda storlek beräknats medföra en ökning

av skatteintäkten med omkring 6 milj. kronor. Höjningen av skatten för maltdrycker av andra klassen bör givetvis följas av en motsvarande höjning av skatten för maltdrycker av tredje klassen, vilket dock saknar betydelse ur statsfinansiell synpunkt.

Det må tilläggas, att den nu ifrågasatta skatteskärpningen kan anses möjlig att genomföra allenast under förutsättning, att sådan tilldelning till bryggeriindustrien av råämnen kan vidmakthållas, att icke inbryggingsstyrkan måste mera väsentligt minska under det redan nu nedskurna procenttalet.

Det kan förtjäna omnämnas, att beskattningen av maltdrycker i Danmark och Norge, även med hänsyn tagen till resp. valutors köpkraft, är hårdare än i vårt land. Sålunda utgöra skattesatserna för den i dessa länder tillämpade tillverkningsbeskattningen för närvarande för maltdrycker, som närmast motsvara svenska maltdrycker av andra klassen, i Danmark (skatteklass I; stamvörtstyrka 9 å 10 procent) 49,25 öre för liter och i Norge 50 öre för liter. Härutöver uttages i nämnda länder särskild omsättningskatt för maltdrycker. I Danmark uttages exempelvis omsättningsavgift vid utskänkning av dylika maltdrycker med $33\frac{1}{3}$ procent av utskänkingspriset inklusive skatt.

Beredningen har därjämte vid sin förut omnämnda skrivelse fogat en inom *kontrollstyrelsen* upprättad tablå rörande skattepliktig utlämning och export av maltdrycker av tredje klassen. Denna tablå utvisar följande.

Tillverkningsår (1/0—30/9)	Skattepliktig utlämning från bryggeri (1 000-tal liter)	Export (1 000-tal liter)
1941/42	33	104
1942/43	46	120
1943/44	54	159
1944/45	68	207
1945/46	73	672
1946/47	83	836

Kontrollstyrelsen har anfört, att en höjning av skatten för maltdrycker av tredje klassen med 18 öre per liter skulle medföra en inkomstökning för statsverket med omkring 65 000 kronor per år.

Konsumtionsskatteberedningen har i sin skrivelse den 20 december 1947 förordat en skattehöjning med 9 öre per liter för maltdrycker av andra klassen eller alltså från 30 till 39 öre per liter samt med 18 öre per liter för maltdrycker av tredje klassen eller alltså från 54 till 72 öre per liter. Enligt beredningens mening kunde ökningen i skatteintäkterna beräknas till omkring 8 miljoner kronor per år. Beredningen tillstyrkte, att dessa skatteskärpningar trädde i kraft den 1 februari 1948. Frågan om skärpningarnas fortbestånd borde enligt beredningen upptagas till omprövning vid 1949 års riksdag. — En ledamot av beredningen (herr Öhman) har dock ansett, att någon skatteskärpning i förevarande avseenden icke borde äga rum.

Departementschefen. Såsom framgår av den förut omnämnda propositionen nr 5 med förslag till förordning om särskild automobilskatt, m. m.

tillstyrker jag de av beredningen föreslagna skärpningarna av den indirekta beskattningen. I enlighet härmed föreslår jag nu, att skattesatsen för maltdrycker av andra klassen höjes med 9 öre eller från 30 till 39 öre per liter och att skattesatsen för maltdrycker av tredje klassen höjes med 18 öre eller från 54 till 72 öre per liter. Jämväl dessa höjningar böra träda i kraft den 1 februari 1948.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att enligt gällande tulltaxa tull utgår för maltdrycker på fat med 45 kronor per 100 kilogram och för maltdrycker på andra kärl med 54 kronor för 100 liter (tulltaxenr 145 och 146, statistiska nr 323 och 324). Den nu föreslagna skärpningen av maltdrycksbeskattningen torde böra medföra en motsvarande höjning av nämnda tullsatser. Då ifrågavarande tull avses skola medföra erforderligt tullskydd för maltdrycker icke allenast av andra utan även av tredje klassen, finner jag en höjning av tullsatserna böra vidtagas till 63 kronor för 100 kilogram för maltdrycker på fat och till 72 kronor för 100 liter för maltdrycker på andra kärl.

Beskattning av viss maltdryck av första klassen.

I 1939 års förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker meddelas i 22—24 §§ vissa bestämmelser om tillverkning av maltdrycker i skattefritt bryggeri. Sålunda stadgas i 22 §, att om någon har för avsikt att upptaga tillverkning av maltdrycker av allenast första klassen i nytt bryggeri eller i äldre bryggeri, i vilket rörelsen nedlagts, eller om någon övertagit den rörelse, som i skattefritt bryggeri bedrivits av annan, skall han till kontrollstyrelsen göra anmälan om tillverkningens upptagande och dagen därför. Enligt 24 § skall tillverkare i skattefritt bryggeri föra särskild journal (bryggjournal) rörande verkställda brygder.

Någon skattskyldighet för maltdrycker av första klassen föreligger för närvarande icke.

1947 års konsumtionsskatteberedning har i sin skrivelse den 20 december 1947 såvitt nu är i fråga förordat, att en särskild skatt infördes å maltdrycker av första klassen.

I skrivelsen har beredningen åberopat en av kontrollstyrelsen den 7 februari 1942 gjord framställning till Kungl. Maj:t om införande av en särskild skatt å viss maltdryck av första klassen. I fråga om innehållet i nämnda framställning — vilken enligt Kungl. Maj:ts beslut den 19 juni 1942 icke föranledde någon åtgärd — må här återgivas följande.

Kontrollstyrelsen har till en början hänvisat till att maltdryck av första klassen vanligen plägade benämnas svagdricka och tillhandahölles huvudsakligen i form av s. k. *färskt svagdricka*, som icke undergått den för de starkare maltdryckerna utmärkande lagringen och som i allmänhet försåldes å flaskor å 5 eller 10 liter. En mindre del av den skattefria malt-

drycksproduktionen utgjordes av s. k. *lagrat svagdricka*, som till sin karaktär vore likartat med de starkare maldryckerna och i stort sett tillverkades på samma sätt som dessa men med lägre alkoholhalt. Frånsett viss på grund av nu rådande krisförhållanden vidtagen anordning gällde som regel, att stamvörtstyrkan hos maldryck av första klassen icke finge överstiga 6 eller understiga 4 procent; kontrollstyrelsen ägde dock på framställning medgiva visst bryggeri att tillverka maldryck av första klassen med högre stamvörtstyrka än 6 procent under förutsättning att de åtgärder, tillverkaren ämnade vidtaga i syfte att förhindra, att alkoholhalten kunde överstiga den för sagda klass högsta tillåtna eller 1,8 viktprocent, funnes vara betryggande (25 §). Första klassens maldryck av sistnämnda slag, vilken på grund av sin kvalitet vore hänförlig till typen lagrat svagdricka, benämndes maldricka.

I sin framställning den 7 februari 1942 har kontrollstyrelsen vidare anfört.

Enligt kontrollstyrelsens mening är tidpunkten nu inne att till närmare övervägande upptaga frågan om införande av en beskattning jämväl av de svagare maldryckerna. I nuvarande statsfinansiella läge synas icke ens sådana skatteköllor, som medföra allenast en mera begränsad inkomst, böra lämnas outnyttjade, såvida icke skattetekniska eller andra vägande skäl tala däremot. Vidare ha vissa av krisläget betingade ingrepp i maldryckstillverkningen måst företagas, vilka i sin mån även bidraga till att aktualisera detta skattespörsmål. Sålunda har i syfte att nedbringa kornförbrukningen inom bryggeriindustrien efter förhandlingar, som på anmodan av chefen för folkhushållningsdepartementet av kontrollstyrelsen upptagits med svenska bryggareföreningen, överenskommelse träffats om sänkning av inbryggingsstyrkan hos maldrycker av andra klassen från normalt 10 å 10,5 procent till högst 8,2 procent. Även om en motsvarande åtgärd vidtagits beträffande maldryckerna av första klassen, vilkas högsta tillåtna inbryggingsstyrka i enahanda syfte på grund av Kungl. Maj:ts kungörelse den 30 december 1940 (nr 1038) med särskild bestämmelse angående stamvörtstyrkan hos maldryck av första klassen nedsatts till 5 procent, har skillnaden i styrkan och därmed kvaliteten mellan maldryckerna av andra klassen och lagrat dricka av första klassen i allt fall blivit mindre. Det vill under sådana förhållanden förefalla oegentligt, att lagrat svagdricka skall vara helt skattefritt, under det att maldryckerna av andra klassen skola vara belagda med skatt av 30 öre för liter. Det väsentligt lägre pris, vartill lagrat svagdricka kan saluföras på grund av skattefriheten, medför, att denna vara under nuvarande omständigheter kan vinna ökad avsättning, varpå konsumtionsutvecklingen under senare tid även synes utgöra belägg. Då vidare lagrat svagdricka till sin karaktär är tämligen likartat med läskedryckerna och fyller ungefär samma uppgift som dessa, framstår skattefriheten för lagrat svagdricka även i förhållande till läskedryckerna, som äro belagda med en skatt av 12 öre för liter, såsom ur principiell synpunkt omotiverad. Införandet av en skatt å lagrat svagdricka är också närmast att betrakta såsom en behövlig komplettering av läskedrycksbeskattningen.

Kontrollstyrelsen har i sin förenämnda framställning upplyst, att tillverkning av lagrat svagdricka i allmänhet ägde rum vid de skattepliktiga bryg-

gerierna samt dessutom vid ett 20-tal av de till ett antal av omkring 500 uppgående skattefria bryggerierna.

Beträffande den närmare utformningen av beskattningen å lagrat svagdricka har kontrollstyrelsen anfört, att då bestämmelserna om maltdrycker-
nas beskattning vore meddelade i förordningen den 15 december 1939 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, det kunde synas naturligt, att nämnda förordning kompletterades med de behövliga bestämmelserna om den utvidgade beskattningen. Förordningen vore emellertid uppbyggd särskilt med tanke på den nu gällande uppdelningen i skattepliktiga och skattefria bryggerier med rätt för sistnämnda bryggerier att tillverka allenast maltdryck av första klassen. Därest förordningen skulle innefatta jämväl bestämmelser om beskattning av visst slag av maltdryck av första klassen, skulle detta påkalla, att förordningen finge i väsentliga delar omarbetas. Detta syntes föga lämpligt med hänsyn till att den nu tilltänkta beskattningens fortbestånd vore beroende av huruvida och i vad mån övriga på grund av krisläget införda särskilda skatter, däribland läskedrycksskatten, kunde komma att mera varaktigt bibehållas. Den anordningen syntes därför vara att föredraga, att den föreslagna skatten å lagrat svagdricka reglerades genom en särskild förordning. Denna borde i så fall avfattas i nära överensstämmelse med gällande förordning om skatt å läskedrycker. Med denna anordning skulle någon ändring av förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker icke bliva erforderlig. Det förutsattes alltså att, oaktat den särskilda skatt, som skulle komma att upptagas i vissa skattefria bryggerier för lagrat dricka, den principiella uppdelningen i sistnämnda förordning av bryggerierna i skattepliktiga och skattefria bibehölles. Med avseende å innehållet i den nya förordningen kunde till en början framhållas, att någon särskild definition å begreppet lagrat svagdricka icke ansetts erforderlig, då innebörden av sagda begrepp finge betraktas såsom hävdvunnen. Närmast borde till lagrat svagdricka räknas sådana maltdrycker av första klassen, som tillverkades och från bryggeri tillhandahölles på väsentligen samma sätt som de starkare maltdryckerna. I enlighet med vad förut berörts, borde såsom lagrat svagdricka även betraktas sådan maltdryck av första klassen, som avsåges i 25 § andra och tredje styckena förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker (maltdricka). Möjligen kunde i fråga om skatteplikt för hithörande maltdrycker av första klassen vissa gränsfall uppstå. Härvid borde det ankomma på kontrollstyrelsen att i egenskap av beskattningsmyndighet avgöra, huruvida drycken skulle vara skattepliktig eller icke.

Vidare må här omnämnas, att tillverkningen av lagrat svagdricka — enligt av *kontrollstyrelsen* i december 1947 lämnad uppgift till beredningen — under tiden från och med den 1 oktober 1938 uppgått till följande kvantiteter.

Tillverkningsår (1/10—30/9)	Tillverkning i 1 000-tal liter
1938/39	8 261
1939/40	7 933
1940/41	7 279
1941/42	6 046
1942/43	6 321
1943/44	6 528
1944/45	6 731
1945/46	6 951
1946/47	8 520 (preliminär uppgift)
1947 (kalenderår)	8 650 (beräknad tillverkn.)

I anslutning härtill har kontrollstyrelsen anfört, att vid en skattesats av 18 öre per liter och med en beräknad försäljning av 99 procent av tillverkningen kunde skatteinkomsten, under förutsättning att konsumtionen minskade med 10 procent vid beskattningens införande, beräknas utgöra 1,39 miljoner kronor.

I sin skrivelse den 20 december 1947 har *konsumtionsskatteberedningen* anfört, att enligt beredningens mening borde jämväl maltdrycker av första klassen, vilka hittills varit skattefria, i viss utsträckning — såvitt anginge maltdricka och lagrat svagdricka — göras till föremål för beskattning. Beredningen föresloge, att skatten utginge med 18 öre per liter. Den sålunda föreslagna beskattningen beräknades medföra skatteintäkter för statsverket å omkring en miljon kronor per år. Enligt vad beredningen vidare uttalade borde denna beskattning träda i kraft den 1 februari 1948; och frågan om skattens fortbestånd borde omprövas vid 1949 års riksdag. — En ledamot av beredningen (herr Öhman) har ansett, att någon beskattning av maltdrycker av första klassen icke borde införas.

Departementschefen. Såsom framgår av den förut omnämnda propositionen nr 5 med förslag till förordning om särskild automobilskatt, m. m. tillstyrker jag beredningens förslag om skärpningar av den indirekta beskattningen. Beredningens förslag innefattar jämväl förslag om införande av en särskild skatt å lagrat svagdricka, hänförligt till maltdryck av första klassen. I enlighet härmed förordar jag nu att en dylik beskattning genomföres. I fråga om skattens storlek vill jag erinra om att skatten å såväl lagrat svagdricka som läskedrycker enligt beredningens förslag skulle utgöra 18 öre per liter. Jag tillstyrker, att för lagrat svagdricka skatten bestämmes till nyssnämnda belopp.

På sätt kontrollstyrelsen föreslagit torde nu ifrågavarande skatt böra regleras genom en särskild författning, som är helt fristående från 1939 års förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker. Kontrollen över beskattningen bör utövas av kontrollstyrelsen. Den nya författningen, som bör utformas i nära anslutning till förordningen om skatt å läskedrycker, bör träda i kraft den 1 februari 1948.

Beskattningen av läskedrycker.

Enligt 1 § förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker skall för läskedrycker, som inom riket tillverkas för försäljning, erläggas skatt efter vad i förordningen sägs. Enligt 5 § — sådan denna paragraf lyder enligt förordningen den 25 maj 1941, nr 253 — utgår skatten med 12 öre för liter.

1947 års konsumtionskatteberedning har i sin skrivelse den 20 december 1947 förordat en höjning jämväl av skatten å läskedrycker.

Vid förenämnda skrivelse har beredningen fogat en från kontrollstyrelsen införskaffad promemoria rörande beskattningen av läskedrycker.

I denna promemoria har *kontrollstyrelsen* till en början åberopat följande sammanställning över utlämningen från tillverkningsställena av läskedrycker.

År	Utlämning i milj. liter	Skatt därå i milj. kronor
1940	57,5	6,2
1941	62,8	7,1
1942	60,7	7,3
1943	80,0	9,6
1944	99,2	11,9
1945	112,9	13,6
1946	119,8	14,4
1947 (beräkn.)	140.	16,7

I anslutning härtill har kontrollstyrelsen anfört.

Såsom framgår av sammanställningen har läskedrycksförsäljningen undergått en fortlöpande, mycket stark ökning, särskilt under senare år. Till jämförelse kan nämnas, att totala läskedrycksförsäljningen under år 1939 beräknats ha uppgått till omkring 85 milj. liter. Försäljningen under år 1947 torde sålunda komma att bliva omkring 75 procent större än under år 1939. Viss del av den starka ökningen av försäljningsvolymen från år 1946 till 1947 är att hänföra till den ur läskedrycksförsäljningssynpunkt synnerligen gynnsamma sommaren. Väsentligaste orsaken till den från år 1944 inträdda försäljningsökningen torde dock vara den ökade köpkraften hos konsumenterna.

Det finnes anledning antaga, att en måttlig höjning av läskedrycksskatten icke skulle medföra nämnvärd minskning av efterfrågan på läskedrycker. En höjning av skattesatsen med 6 öre eller till 18 öre för liter, synes befogad. Skatteintäkten för år räknat efter en antagen försäljning av omkring 140 milj. liter komme att uppgå till i runt tal 25 milj. kronor innebärande en ökad skatteinkomst av 7 milj. kronor för år räknat.

Konsumtionsskatteberedningen har i sin skrivelse den 20 december 1947 föreslagit en skärpning av skatten å läskedrycker med 6 öre per liter eller alltså från 12 till 18 öre per liter. Skatteökningen kunde enligt beredningen antagas uppgå till omkring 7 miljoner kronor för år. Beredningen tillstyrkte, att skatteskarpningsen trädde i kraft den 1 februari 1948. Frågan om skatteskarpningsens fortbestånd borde enligt beredningsens mening upptagas till omprövning vid 1949 års riksdag. — En ledamot av beredningen (herr Öhman) har ansett, att någon skatteskarpning i detta hänseende icke borde vidtagas.

Departementschefen. Såsom framgår av den förut omnämnda propositionen nr 5 med förslag till förordning om särskild automobilskatt, m. m. tillstyrker jag de av beredningen föreslagna skärpningarna av den indirekta beskattningen. I enlighet härmed föreslår jag nu, att den i 5 § förordningen om skatt å läskedrycker upptagna skattesatsen om 12 öre för liter höjes till 18 öre för liter. Denna höjning bör träda i kraft den 1 februari 1948.

Samtidigt härmed bör tullen å läskedrycker (tulltaxenr 144, statistiskt nr 322) höjas från 12 till 18 kronor för 100 liter.

Departementschefens hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

dels antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) *förordning om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker samt om fortsatt giltighet av förordningen, m. m.;*

2) *förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 28 maj 1943 (nr 259) angående omsättnings- och utskänkningskatt å vin;*

3) *förordning om ändrad lydelse av 13 § förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker;*

4) *förordning om tillfällig skatt å viss maltdryck av första klassen; samt*

5) *förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker;*

dels ock besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan skall från och med den 1 februari 1948 i nedan angivna delar¹ hava följande ändrade lydelse:

¹ Senaste lydelse, se SFS 1941:257 och 1939:889.

		Tull för 100 kg kronor
144	Mineralvatten och kolsyrade, alkoholfria läskedrycker..... 100 liter	18: —
	Maltdrycker:	
145	på fat B	63: —
146	på andra kärl 100 liter	72: —
<i>Anm.</i> Angående införsel — — — är stadgat.		

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Carl Olov Sommar.